

70 | 55
aukción | tétel

GULÁCSY LAJOS (1882-1932)

Kalapos nő | *Lady in a Hat*, 1914

Pasztell, szén, ceruza, papír | Pastel, coal, pencil on paper, 48 x 34,7 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Gulácsy

Kezdő ár | Starting price: 7 500 000 Ft / 18 750 EUR

Becsérték: 10 000 000 – 15 000 000 Ft

Estimate: 25 000 – 37 500 EUR

PROVENIENCIA | PROVENANCE:

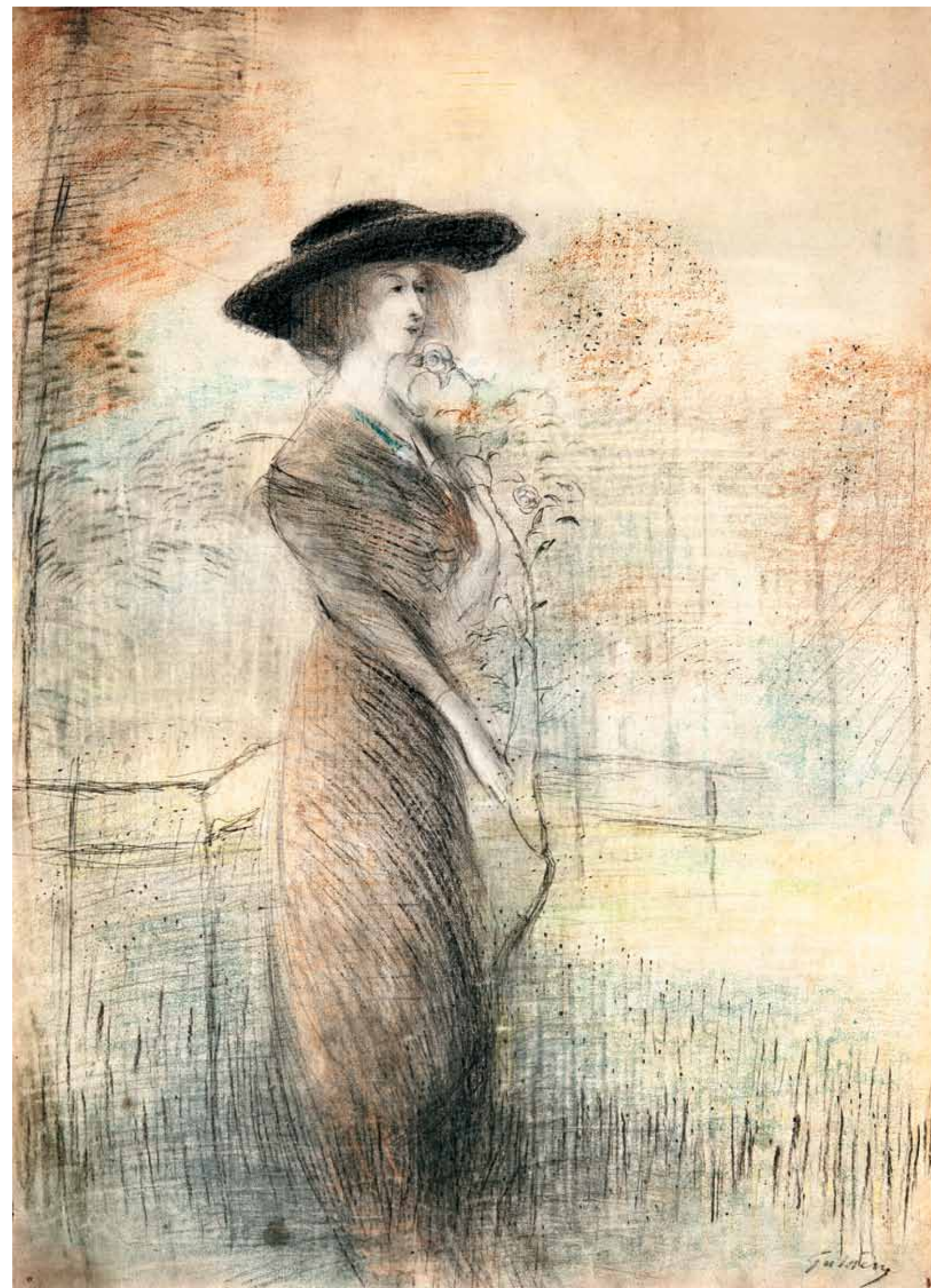
egykor Rácz István gyűjteményében

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

Szabadi Judit: A virágünnep vége. Szépirodalmi Kiadó, Budapest, 1989, XVII. kép

Marosvölgyi Gábor: Gulácsy Lajos (1882-1932).

Mundus Magyar Egyetemi Kiadó, Budapest, 2008, 239. oldal

Gulácsy Lajos művészetének szinte kizárólagos univerzuma Itália volt, mely többek között különböző korok kulturális hagyományainak, földrajzi adottságainak, gasztronómiai és öltözködési szokásainak különleges együtteseként ismert. Az antikvitás, a középkor, a reneszánsz, a barokk és a rokokó, szinte sehol sem rétegződik egymásra olyan látványosan és magától értetődő természetességgel, mint a mai Olaszországban, az európai kultúra egyik bölcsőjében. Gulácsy különös és különleges világába festményei, rajzai és írásai engednek bepillantást, melyeken a valóság és a képzelet egészen egyéni módon kapcsolódott egymásba. Fantáziáját minden izgatta, ami különös, ami többértelmű, a szokványtól eltérő, vagy épp fantasztikus és groteszk.

Itália hangulata Gulácsyt azonnal, már első, 1902-1904 közötti római és firenzei utazásai során rabul ejtette. Az ódon városok felidéztek irodalmi élményeit, Dante és Petrarca tragikus szerelmi történeteit. A kora reneszánsz festészet, Fra Angelico, Botticelli és a századvég angol preraffaelita festészetének letisztult formái nyújtották számára a múltba vágyódó költői látomásainak előképeit. Kimeríthetetlen művészi fantáziája teljesen szabadon, minden formai kötöttség nélkül alakította irodalmi, zenei és képzőművészeti élményeit.

„Művészetem nem a pozitív látás kifejezése, törekvésem sohasem oda irányul, hogy a természetben látott tárgyakat leábrázoljam. Mindég a vonalak és színek harmónikus összerezgését keresem, a látott dolgokból magamnak alkotott képzet lehető legtökéletesebb visszaadására törekszem, azt lehetne mondani, hogy nem is előállítok, de teremtek” – olvasható Gulácsy *Művészetem* című írásában. Modelljeit sosem a hús-vér emberek közül választotta, hanem emlékeiben kutatva idézte fel és meg őket. Így a grafikáin megjelenő feliratok sem köthetők valós személyekhez, még akkor sem, ha konkrét nevekkal illette a rajtuk megjelenő alakokat.

Gulácsy most aukcióra kerülő, kivételes gazdagságú grafikai kollekciója egészen ritka alkalmat nyújtva nyit különleges ablakokat a művész fantáziájának birodalmába. A lapok egy része egykor Keleti Artúr író, a művész egyik legjobb barátja gyűjteményének részét képezte, majd a híres Első Magyar Látványtár alapítójához, Vörösváry Ákoshoz került. A grafikák azután számos kiállításon és monográfiában, valamint egyéb nyomdatermékben reprodukálva hirdették Gulácsy zsenijét, évtizedeken keresztül. Az innen Kornai Péter gyűjteményébe került lapok Gulácsy szinte valamennyi művészi korszakába bepillantást engednek a káprázatosan szép, csókban összeolvadó szerelmespárt

megidéző *Pastoraltól*, az elmebaj szélén táncoló, de nem kevésbé kvalitásos *Concerto bizzarro* és a megdöbbentő kuszasága dacára is zseniális *Memoir Mems* színes tusokkal festett lapjaig.

Gulácsynak a női nemhez fűződő bonyolult viszonya nőalakjainak gazdagságában is megmutkozott. Tervezett regényének egyik főszereplőjét, Pauline Holseelt „artistikus káprázatként”, „az élet rövid tüneményeként megjelenő filigrán miniatűrként”, a művész „lelkének legszebb ábrándjaként” jellemezte. Míg a szintén regényszereplő Hellen Ibelon „refinált titokzatosságú arcvonásaival”, az érzéki szerelem megtestesítőjeként élt képzeletében. Nőalakjainak változatossága a most aukcióra kerülő grafikai anyagban különösen szembetűnő. A *Bár Gigiben* futurista látomásának egyhelyben mozgó forgószélként ábrázolt figurája, a *Ponte Molini nő*, a *Veronai fantázia* érzéki aktja, az *Olasz városi nő típusa*, a *Római anya és leánya* és a beszédes szimbolikájú rózsatóvel megjelenő *Kalapos nő*, mind a művész fantáziájának és vágyálmainak kivetülései. Az utolsónak említett *Kalapos nő* talán a kollekció legreprezentatívabb darabja, melyhez Gulácsy regénybeli alteregója, Cevian Dido, talán a következőket fűzné: *„Képeimben a század idegzete van eltemetve, a kor összes sejtelmes raffineriája, összes türelmetlen sóhajtása, minden értéke.”*

RUM ATTILA